

פסחים צו

שאלה: בעי רב יוסף: דחקו טמאי מתים ואכלו אימורי פסח הבא בטומאה, מהו? מדאיתרבי טומאת בשר - איתרבי נמי טומאת אימורין, או דילמא: מאי דאיתרבי - איתרבי, מאי דלא איתרבי - לא איתרבי?

תשובה: אמר רבא: מכדי טומאת אימורין מהיכא איתרבי - מטומאת בשר, דכתיב **אשר לא** - לרבות את האימורין. כל היכא דאיתיה לטומאת בשר - איתיה לטומאת אימורין, כל היכא דליתיה לטומאת בשר - ליתיה לטומאת אימורין.
שאלה: בעי רבי זירא: אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו?
תשובה: אמר ליה אביי: ומאן לימא לן דלא שויסקי עבוד? ועוד, הא תנא רב יוסף: **שלשה** מזבחות היו שם, **על המשקוף ועל שתי המזוזות**. ותו מידי אחרינא לא הוה.

משנה.

פסח מצרים	פסח דורות
מקחו מבעשור	נוהג כל שבעה
וטעון הזזה באגודת אזור, ועל המשקוף ועל שתי המזוזות	
ונאכל בחפזון בלילה אחד	

שאלה: מנא לן?

תשובה: דכתיב **דברו אל כל עדת ישראל לאמר הצעזעז הזה ויקחו - "זה"** מקחו מבעשור, ואין פסח דורות מקחו מבעשור.

קושי: אלא מעתה **והיה לכם תענוג** עד ארבעה עשר יום **לחצוזה הזה**, הכי נמי: זה טעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה, ואין אחר טעון ביקור? והתניא, **בן בג בג אומר:** מניין לתמיד שטעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה - שנאמר **תשמחו להקריב לי במוצאי, ולהלן הוא אומר והיה לכם תענוג עד ארבעה עשר**. מה להלן טעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה - אף כאן טעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה.

שמות פרק יב

(ג) **וידברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחצוזה הזה ויקחו להם איש ששה לבית אבית ששה לבית: (ד) ואם ימעט הבית משה וילקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במקסת נפשות איש לפי אכלו תכלסו על הששה: (ה) ששה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הקבשים ומן העזים תקחו: (ו) והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחצוזה הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים:**

תירוץ: שאני התם, דכתיב **תשמחו**. ופסח דורות נמי, הכתיב **וצעזעז את הצהדה**

הזאת מחדש הזה, שיהו כל עבודות חדש זה כזה!

אלא: ההוא **הזה** למעוטי פסח שני דכוותיה.

עוד קושיות	תירוץ	מה עושים עם המיעוט בפסוק?
ואכלו את הפסח בלילה הזה הכי נמי, דזה נאכל בלילה ואין אחר נאכל בלילה?	אמר קרא וצעזעז את הצהדה .	הזה - לכדברי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא
וכל ערף לא יאכל בו הכי נמי דבו אינו אוכל, אבל אוכל בפסח דורות?		בו אינו אוכל, אבל הוא אוכל במצה ומרור.
כל בן נכר לא יאכל בו , הכי נמי דבו אינו אוכל, אבל אוכל הוא פסח לדורות?		אלא בו למה לי? בו משומדות פוסלת, ואין משומדות פוסלת בתרומה, ואיצטריך למיכתב ערל, ואיצטריך למכתב בן נכר. דאי כתב רחמנא ערל - משום דמאס, אבל בן נכר לא מאס - אימא לא, צריכא. ואי אשמעינן בן נכר - משום דאין לבו לשמים, אבל ערל דלבו לשמים - אימא לא, צריכא.
תושב וסכיר לא יאכל בו , הכי נמי דבו הוא אינו אוכל, אבל אוכל הוא בפסח דורות?		אלא בו למה לי? - בו משומדות פוסלת, ואין משומדות פוסלת בתרומה.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

ואתה אתו אל יאכל בו, הכי נמי דבו אינו אוכל, אבל אוכל בפסח דורות?	אמר קרא	אלא בו למה לי? - בו מילת זכריו ועבדיו מעכבת, ואין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה.
ואצט לא ישברו בו, הכי נמי דבו אינו שובר, אבל שובר בפסח דורות?	ואצט את	אלא בו למה לי? - בו - בכשר ולא בפסול.
אל תאכלו ממנו נא, מנא א' אתה אוכל - אבל אתה אוכל נא בפסח דורות?	הצדה	אלא מנא למה לי? - לכדברה אמר רבי יצחק

ונאכל בחפזון וכו'.

שאלה: מנא לן?

תשובה: דאמר קרא **ואכלתם אתו בחפזון**, אותו נאכל בחפזון ואין אחר נאכל בחפזון.

ונאכל בחפזון בלילה אחד ופסח דורות נוהג כל שבעה וכו'.

קושי: אמאי קאי?

- אי לימא אפסח - פסח כל שבעה מי איכא?
- אלא אחמץ, מכלל דפסח מצרים לילה אחד ותו לא? והתניא, **רבי יוסי הגלילי אומר: מנין לפסח מצרים שאין חימוצו נוהג אלא יום אחד** - תלמוד לומר **אל יאכל חמץ**, וסמך ליה **היום אתם יצאתם!**

תירוץ: אלא הכי קאמר: (פסח) לילה אחד, והוא הדין לפסח דורות. וחימוצו כל היום, ופסח דורות נוהג כל שבעה.

משנה. אמר רבי יהושע: שמעתי שתמורת פסח קריבה, ותמורת פסח אינה קריבה, ואין לי לפרש. אמר רבי עקיבא: אני אפרש.

הפסח שנמצא קודם שחיטת הפסח וכן תמורתו	הפסח שנמצא אחר שחיטת הפסח וכן תמורתו
ירעה עד שיסתאב, וימכר ויביא בדמיו שלמים	קרב שלמים

קושי: ולימא: פסח קרב ופסח אינו קרב!

תירוץ: הא קא משמע לן: דאיכא תמורת הפסח דלא קרבה.

מה כתוב במשנה?	רבה	רבי זירא
קודם שחיטה ולאחר שחיטה שנינו	קודם שחיטה ולאחר שחיטה שנינו	קודם חצות ולאחר חצות שנינו
קושי		הא קתני קודם שחיטת הפסח!
תירוץ		אימא: קודם זמן שחיטת הפסח
כמחלוקת תנאים	הפסח שנמצא קודם שחיטה - ירעה, לאחר שחיטה - יקרב	רבי אליעזר אומר: קודם חצות - ירעה, לאחר חצות - יקרב.

אחר שחיטת הפסח יביא שלמים וכו'.

הגבלת דין המשנה: אמר רבא:

נמצא	המיר בו	הדין	הטעם
אחר שחיטה	אחר שחיטה	יקרב	אף אחד מהם לא נדחה כי לא היה ראוי להקרבה בזמן שחיטת הפסח
קודם שחיטה	אחר שחיטה	ירעה	תמורתו מכח קדושה דחוייה קא אתא

קושי: איתיביה אביי: **כע, מה תלמוד לומר כע - לרבות תמורת הפסח אחר הפסח,**

שקריה שלמים. היכי דמי?

- אילימא שנמצא אחר שחיטה, והמיר בו אחר שחיטה - פשיטא! למה לי קרא?
 - אלא לאו - שנמצא קודם שחיטה, והמיר בו אחר שחיטה!
- תירוץ:** לא, לעולם שנמצא אחר שחיטה, והמיר בו אחר שחיטה, וקרא - אסמכתא בעלמא.
- קושי:** אלא קרא למאי אתא?

תירוץ: כדתניא: **כע - לרבות את הפסח לאליה, כשהוא אומר כע - לרבות פסח**

שעברה שנתו, ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים, שטעון סמיכה, ונסכים, ותנופת חזה ושוק. וכשהוא אומר **כע - הפסיק הענין, לימד על העז שאין טעונה אליה.**

גירסה אחרת בדברי רבא: איכא דמתני לה ארישא:

מאתר הדן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

הפסח שנמצא קודם שחיטת הפסח ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויביא בדמיו שלמים, וכן תמורתו.

אמר רבא :

נמצא	המיר בו	הדין	הטעם
קודם שחיטה	קודם שחיטה	ירעה	
קודם שחיטה	אחר שחיטה	יקרב	כי קבעה שחיטה - מידי דחזי ליה, מידי דלא חזי ליה - לא קבעה.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •